

Вара А.М.
студентка 5-го курсу
факультету правознавства та міжнародних відносин
Українського державного університету фінансів
та міжнародної торгівлі

РОЛЬ АДВОКАТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

у кримінальному процесі адвокат відіграє одну із ключових ролей, адже саме на нього покладено обов'язок захисту підозрюваного, обвинуваченого. рівенькваліфікації та дії адвоката мають важливе значення для результату розгляду справи та прийняття об'єктивного рішення.

Згідно чинного законодавства, повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні підтверджуються свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю та ордером, договором із захисником або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Проте, як зазначається ч.2 ст. 45 кПк України, адвокат, відомості про якого не внесено до Єдиного реєстру адвокатів України або стосовно якого у Єдиному реєстрі адвокатів України містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю не може бути захисником.адже із змісту цієї норми випливає, що, кожного разу вступаючи як захисник в кримінальне провадження, адвокат зобов'язаний надавати слідчому витяг з Єдиного реєстру адвокатів України, що є незручним з огляду на втрату часу. Не варто забувати і про те, що сьогодні досить часто ми можемо спостерігати допущення помилок у записах при веденні реєстрів, невчасне внесення відповідних даних.Невипадково деякі юристи вважають, що такою нормою адвокати фактично позбавляються права на здійснення своєї професійної діяльності.

у кПк України відсутня окрема стаття, яка б визначала права захисника. Натомість зазначається, що захисник користується процесуальними правами підозрюваного, обвинуваченого, захист якого він здійснює, крім процесуальних прав, реалізація яких здійснюється безпосередньо підозрюваним, обвинуваченим. На думку д. к.х. це має плачевні наслідки: відтрати адвокатом процесуальної самостійності і до випадків, коли адвоката порівнюватимуть із підзахисним.

адвокат має широке коло прав при збиранні доказової інформації, важливим є те, що ч. 7 ст. 47 кПК України зобов'язує органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх службові особи виконувати законні вимоги захисника.

у відповідності до ч. 5 ст. 45 кПК України, захисник має право брати участь у проведенні допиту та інших процесуальних діях, що проводяться за участю підозрюваного, обвинуваченого. ця норма надала захиснику значно більше повноважень порівняно із кПК України 1960 р., згідно з яким захисник мав право лише бути присутнім при проведенні таких дій.

адвокат має право ініціювання процесуальних дій, однак щоб ним скористатися, адвокат подає відповідне клопотання слідчому чи прокурору. Зважаючи на те, що захисник перебуває з цією особою «по різні сторони» у кримінальному процесі, то така залежність від прийняття рішення досить недоречною.

до першого допиту підозрюваного захисник має право мати з ним конфіденційне побачення без дозволу слідчого, прокурора, суду, а після першого допиту – такі ж побачення без обмеження кількості та тривалості. деякі фахівці у галузі права вважають, що дана норма при певних обставинах може бути використана правоохоронними органами на свою користь, оскільки помітка «без дозволу» відноситься лише до першого побачення. Що ж до наступних, то такого положення кПК України не регламентує.

у кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів, а також у випадках, передбачених кПК України участь захисника є обов'язковою. Проте ч. 4 ст. 47 кПК України передбачені обставини, за яких захисник має право відмовитись від виконання своїх обов'язків.

Захисник має право подати скаргу на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, що, безумовно, сприятиме добросовісному виконанню правоохоронними органами своїх обов'язків.

відомості отримані адвокатом під час виконання ним професійних обов'язків становлять адвокатську таємницю та не можуть бути розголошені. крім того, документи, пов'язані з виконанням адвокатом доручення, не підлягають оглядові, розголошенню чи вилученню без його згоди. тобто, діяльність адвоката забезпечується чинним законодавством України.

таким чином, адвокат хоча і має певний правовий інструментарій для здійснення захисту прав та свобод людини, відстоювання необхідної правової позиції, однак на сьогодні існують чисельні

прогалини та дискусійні норми щодо регламентації його діяльності в кримінальному судочинстві.